

CONTENTS

Acknowledgments	9
Sponsors	11
Tabula Gratulatoria	13
Preface	
I. Іван Дзюба	15
II. Alessandro Achilli	22
<i>Giovanna Brogi</i>	25
Language Consciousness in Sixteenth- to Seventeenth-Century Ukraine and Poland—Some Considerations	
<i>Наталя Яковенко</i>	41
Дискурс описів одержимості в українській міракулістиці 17–18 століть (між традицією, освіченістю і новою політикою Церкви)	
<i>Natalia Pylypiuk</i>	56
The Garden of Skovoroda: Manifesto of a Christian Epicurean	
<i>Slobodanka Vladiv-Glover</i>	72
Kleist's <i>On the Marionette Theatre</i> and the Poetics of the Unrepresentable in <i>Penthesilea</i>	
<i>George G. Grabowicz</i>	88
Revisiting Kotliarevs'kyi: Familiar Aporias, Strategic Misdirection, and a Soupçon of Cathexis	
<i>Олесь Федорук</i>	110
Недрукована рецензія Пантелеймона Куліша 1843 року	
<i>Дмитро Єсипенко</i>	128
Від “української мирянської казки” до української російськомовної класики: <i>Сорок літ і Сорок лет</i> Миколи Костомарова	
<i>Roman Koropeckyj</i>	146
P. I. Iurkevich's <i>Gaidamak Garkusha</i> , Wherein the Little Russian Bandit Takes His Final Bow (But Is It Good for the Jews?)	
<i>Олександр Боронь</i>	161
Шевченкове перебування на Пріорці у Києві 1859 року: факт наукової біографії чи легенда?	

<i>Микола Бондар</i>	179
Проблематика волі: Три “реакційні” віршові твори Тараса Шевченка	
<i>Mariya Zubrytska</i>	199
The Communicative Role of Metaphors of Silence in Taras Shevchenko’s Poetry	
<i>Роксана Харчук</i>	213
Шевченко з перспективи Михайла Драгоманова	
<i>Andrii Danylenko</i>	232
The “Little Russian Triad” and the Formation of Literary Ukrainian in the Nineteenth Century	
<i>Michael Moser</i>	249
The Standardization of Modern Ukrainian—Some General Considerations	
<i>Jonathan E. M. Clarke</i>	258
Parallel Forms in the Ukrainian Verb: Prosodic Variance (Twentieth to Twenty-First Century)	
<i>Yuliya Ilchuk</i>	277
The Translator In-Between. Ukrainian Translations of Nikolai Gogol’s <i>Taras Bulba</i> (1835, 1842)	
<i>Елеонора Соловей</i>	304
Ромео і Джульєтта українською: колізії засвоєння	
<i>Andriy Zayarnyuk</i>	320
Socialist Itineraries in a “Nationalist” City: the First of May in Austrian Lviv	
<i>Maxim Tarnawsky</i>	334
Galician Sex: Ivan Franko and Leopold von Sacher-Masoch	
<i>Iwona Boruszkowska</i>	348
Attitudes Passionnelles. <i>The Blue Rose</i> (Блакитна Троянда)—The First Play by Lesia Ukraïnka	
<i>Vitaly Chernetsky</i>	363
Out of the Carpathians, Across the Sea: Displacement and Identity Crisis in the Works of Vasyl’ Stefanyk and Joseph Conrad	
<i>Ярослав Поліщук</i>	379
Науковий доробок Богдана Лепкого та становлення літературного канону	

<i>Alois Woldan</i>	395
Other Voices—Protest against War and Violence in Polish and Ukrainian Poetry on World War I	
<i>Valentyna Kharkhun</i>	410
Between Two Powers: Nationalist vs. Bolshevik in Volodymyr Vynnychenko's Works about the Ukrainian Revolution	
<i>Oleh S. Ilnytskyj</i>	425
How Ukrainian Futurists Viewed Italian Futurism	
<i>Hinde Ena Burstin</i>	439
On the Other Side: Dina Lipkis, Yiddish poet of 1920s Kyiv	
<i>Serhy Yekelchuk</i>	457
The Construction of "Historical Truth" in Oleksandr Korniiuk's <i>The Destruction of the Squadron</i>	
<i>Тамара Гундорова</i>	475
Поліморфізм Доктора Серафікуса В. Домонтовича в контексті постмодерної епохи	
<i>Sonia Mysak</i>	499
Towards a Literary History: The Ukrainian Australian Literary Field	
<i>Maria G. Rewakowicz</i>	515
Shades of Dissent: Manifestations of Resistance within the Ukrainian Literary Milieu of the 1960s and Its Post-Independence Implications	
<i>Alan Cockerill</i>	527
Sukhomlinsky's German Connections: The Publication of <i>My Heart I Give to Children</i> in Berlin in 1968	
<i>Yaroslav Hrytsak</i>	543
Ivan L. Rudnytsky and His Visit to the Soviet Union (1970)	
<i>Ulrich Schmid</i>	554
Contact Zone vs. Postcolonial Condition. On the Relevance of a Concept from Latin American Studies for Research on Ukraine	
<i>Ростислав Семків</i>	572
Гумор та сатира в українській літературі XIX–XX століть: спроба постколоніального прочитання	
<i>Оксана Пахльовська</i>	582
Постмодерний канон української літератури в полоні посттоталітарних аберацій	

<i>Alessandro Achilli</i>	604
Towards a New Postcolonial Ukrainian Literature: Ievheniia Kononenko's <i>A Russian Story</i>	
<i>Olena Haleta</i>	618
Mined Words: An Un-Imaginable Reality and the Search for a New Language in the Poetry of Maidan	
<i>Marco Puleri</i>	639
Towards a Postcolonial Ethics: Rewriting Ukraine in the "Enemy's Language"	
<i>Катажина Котинська</i>	656
Росіяни і російськомовні у Львові: сусіди, витіснені з поля зору	
<i>Роман Дубасевич</i>	671
Від дітей розпачу до сновид війни: кілька думок з приводу культурних передумов війни в Україні	
<i>Olha Shmihelska</i>	704
Defining the Main Push-and-Pull factors of Ukrainian Highly Skilled (IT) Migration to Berlin: the EU Blue Card or the Euromaidan	
<i>Denys Shestopalets</i>	719
Integrating into a (Pseudo-)Europe: Ukrainian Churches and the Perils of the European Choice	
<i>Natalia Chaban and Iana Sabatovych</i>	734
The Past and Future of Ukraine's Europeanization: Tracing Images of the EU as a Normative Actor and Influence in Post-Maidan Ukraine	
<i>Volodymyr Kulyk</i>	754
Language Politics, Minority Rights, and International Relations: the Curious Case of the 2017 Ukrainian Education Law	
<i>Serhii Plokhii</i>	768
The Russian Question: Understanding the Russo-Ukrainian Entanglement	
<i>Marko Pavlyshyn</i>	788
Bibliography	

ACKNOWLEDGMENTS

This book is the result of the joint efforts of a large collective. We are very thankful to all those who have helped us, in different ways, to bring this project to completion.

We are very grateful to our sponsors. Kevin Foster, head of the School of Languages, Literatures, Cultures and Linguistics at Monash University, has supported us morally and practically from the very early stages of this project. We recognize the substantial contributions granted us by Victor and Maria Rudewych, the Shevchenko Scientific Society in the USA, the Board of the Ukrainian Studies Foundation in Australia, and the Board of Dnister Ukrainian Credit Co-operative.

The quality of all contributions has been guaranteed by the work of a large pool of reviewers, which includes, together with several authors of the book, Anastassiya Andrianova, Maria Grazia Bartolini, Tetiana Belimova, Simone A. Bellezza, Olga Bertelsen, Uilleam Blacker, Tymofii Brik, Marco Castellari, Denys Chyk, Lesia Demska, Natalia Domina, Rory Finnin, Mayhill C. Fowler, Christopher Gilley, John-Paul Himka, Roman Horbyk, Ihor Hyrych, Danylo Ilnytskyi, Roman Ivashkiv, Vasyl Ivashkiv, Nancy S. Kollmann, Ihor Kotyk, Tetiana Kovalenko, Taras Koznarsky, Anatoliy Kruglashov, Iryna Lapshyna, George O. Liber,

Acknowledgments

Joanna Lisek, Oksana Lutsyshyna, Michael M. Naydan, Thomas M. Németh, Olena Nikolayenko, Viviana Nosilia, Svitlana Odynets, Moira Paleari, Bohdan Pastukh, Matthew D. Pauly, Yohanan Petrovsky-Shtern, Olga Pressitch, Iryna Ralko-Borysiuk, Johannes Remy, Tetiana Riazantseva, Roman Senkus, Stanislav Rosovetskyi, Markéta Seidlová, Myroslav Shkandrij, Taras Shmiger, Anna Shternshis, Iryna Starovoyt, Andrea Trovesi, Yaryna Tsymbal, Leonid Ushkalov, Stephen Velychenko, Oleksandra Wallo, Kataryna Wolczuk, Curt Woolhiser, Saera Yoon, Oleksandr Zabirko, and Joseph Zajda.

We are also very grateful to our team of copy editors, which includes Ethan Calof, Halyna Koscharsky, Sonia Mycak, Ryna Ordynat, Andrew Radion, and Eleonora Solovei. A special thanks to the truly heroic Jonathan Clarke and Yuri Tkacz.

Last but not least, great thanks go to Mark von Hagen and Ola Hnatiuk for helping us with grant applications.

SPONSORS

Mr Victor Rudewych OAM and Mrs Maria Rudewych have supported Ukrainian Studies at Monash University over many years, most notably through a donation of \$1.52 million in 2014. Victor and Maria Rudewych's benefactions enabled the appointment of the Monash Rudewych Postdoctoral Fellow in Ukrainian Studies in 2017 and the establishment (with the Faculty of Arts) of two Monash Rudewych PhD Scholarships in Ukrainian Studies in 2016, as well as the annual Monash Rudewych Year 12 Ukrainian Language Scholarships and the Monash Rudewych Years 7–11 Ukrainian Language Scholarships. Mr Victor Rudewych OAM and Mrs Maria Rudewych have generously contributed to the publication of this volume.

This publication was made possible in part by the financial support of the Shevchenko Scientific Society, USA, from the Ivan Romaniuk Fund.

MONASH University

The School of Languages, Literatures, Cultures and Linguistics at Monash University has generously contributed to the publication of this volume.

Dnister Ukrainian Credit Co-operative has generously contributed to the publication of this volume. Dnister is proud to be a contributor to this publication in honor of Marko Pavlyshyn's outstanding contribution to the academic community, the Mykola Zerov Centre for Ukrainian Studies, and the broader Ukrainian

Sponsors

community. Dnister has been a significant contributor to education and scholarship in the Australian Ukrainian community for many decades. Dnister has supported numerous conferences organized by the Mykola Zerov Centre for Ukrainian Studies, the Ukrainian Studies Association of Australia, and the Shevchenko Scientific Society. They also continue to support the Australian division of the Petro Jacyk International Ukrainian Language Competition, Ukrainian community schools in Australia, and many initiatives of the Ukrainian Education Council of Australia.

Over the thirteen years to October 2018, Dnister has provided over \$175,000 in financial support to the Mykola Zerov Centre for Ukrainian Studies. More generally, in the twelve years to June 2018, Dnister has provided a total of \$2.91 million in financial support and indirect support to our Members and their communities. Dnister will continue to deliver on our mission to assist our members with their goal of achieving financial advantage, prosperity, and wealth, and to enrich their communities.

The Ukrainian Studies Foundation in Australia has generously contributed to the publication of this volume. USFA has for many years successfully collaborated with Marko Pavlyshyn. His academic achievements and significant contribution to Ukrainian studies are widely recognized and respected. USFA sincerely wishes him a long, prosperous, and productive retirement.

TABULA GRATULATORIA

Yuri Andrukhovych	Roman Ivashkiv
Mark R. Andryczyk	Yurko Izdryk
Judith Armstrong	Georgii Kasianov
Maria Grazia Bartolini	Oksana King
Olga Bertelsen	Zoe Knox
John Besemeres	Slawko Kohut
Uilleam Blacker	Nancy S. Kollman
Tatiana Bonch-Osmolovskaya	Natalie Kononenko
Philip Botte	Agnieszka Korniejenko
Edyta Bojanowska	Halyna Koscharsky
Halyna Burlaka	Oleh Kotsyuba
Kate Burridge	Taras Koznarsky
Gloria Davies	Alexander Kratochvil
Natalie Doyle	Mykola and Olena Kulinich
Zoriana Drozda	Svitlana Krys
Kerry Dunne	Serhii Kvit
Alla Dyba	Peter Lentini
Rory Finnin	Alison Lewis
Michael S. Flier	George O. Liber
Kevin Foster	Oksana Lutsyshyna
Robin Gerster	Agnieszka Matusiak
Mark von Hagen	Andrew Milner
Serhii Halchenko	Larysa Miroschnychenko
Marta Havryshko	Michael Naydan
John-Paul Himka	Brian Nelson
Ola Hnatiuk	Olena Nikolayenko
Halyna Hryn	Iryna Ordynat
Mykola Ilnytskyi	Matthew Pauly
Ihor Isichenko	Taras Pastukh

Tabula Gratulatoria

Dmytro Pavlychko	Roksoliana Sviato
Iurii Peleshenko	Dariya Syroyid
Olga Pressitch	Frank E. Sysyn
Johannes Remy	Liudmyla Tarnashynska
Mykola Riabchuk	Victoria Team
David Roberts	Yuri Tkacz
Robert Romanchuk	Ewa M. Thompson
Stefan Romaniw	Philip Thomson
Anna Rubinowski	Beatrice Trefalt
Victor and Maria Rudewych	Yaryna Tsymbal
Serhii Sarzhevskyi	Walter Veit
Peter Sawczak	Oleksandra Wallo
Roman Senkus	Chris Watkin
Valerii Shevchuk	David N. Wells
Myroslav Shkandrij	Louisa Willoughby
Giovanna Siedina	Rita Wilson
Stefan Simonek	Kataryna Wolczuk
Dariusz Skórczewski	Christopher Worth
Liana Slipetsky	Andriy Yasinovskyi
Alfred Sproede	Halyna Yusypuk
Iryna Starovoyt	Oleksandr Zabirko
Orysia Stefyn	Tanya Zaharchenko
Carolyn Stevens	Joseph Zajda
Mykola and Vira Sulyma	Mykola Zhulynskyi

All staff of the School of Languages, Literatures, Cultures, and Linguistics at Monash, and all members of the Association of Ukrainians in Victoria.

Вступ

Іван Дзюба

Далекого вже 1994-го року в нью-йоркському Колумбійському університеті на сесії «Наукова діяльність Юрія Шевельова» Марко Павлишин, українець і україніст із Австралії, виголошує доповідь під назвою «За культуру “не для дітей”». Літературна критика Юрія Шереха». Відомо, що Юрія Шевельова вшановували як мовознавця, а Юрія Шереха як літературознаця й критика. Доповідач делікатно заперечує самооцінку Юрія Шевельова-Шереха, який казав, що його фах—мовознавство, а літературна критика—хобі. Павлишин підкреслює послідовність і професійність роботи Шереха-Шевельова у сфері літературних студій. Оглядаючи і аналізуючи літературно-критичний доробок метра, доповідач знаходить і наголошує в ньому насамперед те, що близьке йому або повчальне для нього. Цікаво подивитися, що ж тоді відзначав дослідник і як воно резонує в його власній творчості.

Назва доповіді—«За культуру “не для дітей”»—відсилала до назви однієї з літературно-критичних збірок Юрія Шереха—«Не для дітей». Подібно як і Кант, який опонував романтикам, віддаючи перевагу зрілості перед незрілістю й дорослості перед інфантильністю, Ю. Шерех, каже Павлишин, віддає перевагу розумові перед інстинктом, досвіду перед наївністю, освіченості перед невіглаством, складності перед простакуватістю. Такий вибір пріоритетів зумовлений метою, а ця мета—сприяння входженню української літератури у стан культурної зрілості. Звертає увагу Марко Павлишин і на рідкісну *читабельність* літературно-критичних текстів Юрія Шевельова. Я б тут додав: попри його безумовну обізнаність із широким спектром старих і нових літературознавчих методологій та, сказати б, упевнене перебування на їх висоті, він не оперує їхнім

апаратом і переважно обходиться без спеціальної термінології. Шевельов апелює до «здорового глузду» читача, а не до його термінологічної нахапаності. Він і сам насамперед читач. Читач уважний, вдумливий і вдячний, а інколи й іронічний. Він подає урок тим, хто розраховує, що термін може замінити думку або замаскувати її брак.

На мій погляд, такими були і пріоритети в самонастановленні, з якими Марко Павлишин розпочинав свою цілеспрямовану роботу у різночасовому й різнорівневому світі української літератури. Ці пріоритети утвердилися, були скориговані в процесі практики й самовдосконалення і приросли новими якостями.

Нині вже чотири десятиліття як наукова творчість професора Павлишина слугує яскравим орієнтиром і показовим прикладом водночас точності та розкутості розмірковувань. Для його колег з України великим інтелектуальним відкриттям став вихід 1997 р. його книжки «Канон та іконостас». До кола авторитетних дослідників української літератури увійшло нове ім'я, а найприкметніші твори новочасної української літератури постали в неординарному, цілком оригінальному прочитанні.

Книжка ця, вписуючись у процес реінтеграції української культури і в процедуру інтелектуальної реєміграції, водночас посіла в них особливе місце через комбінацію кількох обставин. Вона належала перу науковця, який народився далеко від України і професійно сформувався в новітніх західних (переважно німецьких та англо-американських) філософсько-культурологічних і літературознавчих школах. Це була перша видана в Україні книжка, що містила широку систематичну критику сучасної української літератури «із західної перспективи», з тієї методологічної позиції, яка до певної міри була останнім словом західного університетського літературознавства. Водночас у ній знайшли місце і розвідки про українське культурне життя в Австралії, яке було зовсім незнане в Україні «материковій». Мені як читачеві втішно й повчально бачити з Павлишинових розвідок, як ціною напружених самоствердних зусиль невеличка українська діаспора в Австралії зуміла не тільки розбудувати свій побут,

здобути помітне місце на громадській сцені п'ятого континенту, а й висунути зі свого кола і подвижників культури, і талановитих митців, спродувати доволі барвисте культурне життя, в якому викристалізувалися цінності, що мали і матимуть значення для цілої української культури. Водночас кожному із науковців-україністів буде корисно розглянути, як його рафінований колега дбайливо узгоджує свій високий критеріальний рівень із вирішенням порівняно локальних проблем.

У книжці «Канон та іконостас» Марко Павлишин виявляє себе фахівцем із класичного періоду української літератури; основою його компетентності є досконале й вичерпне вивчення будь-якої теми, що за неї він береться. Водночас він демонструє спроможність бути авторитетним арбітром у дискутованих питаннях, пропонувати зважені підходи, що враховують різні точки зору. У таких випадках дослідник схиляється не до компілятивних вирішень, а до пошуку інтегральної «рівнодійної».

Основна частина книжки «Канон та іконостас» була присвячена сучасній українській літературі, в якій автора цікавили насамперед твори, котрі за умов радянської дійсності набували громадянського значення й розголосу, або, за його власним визначенням, були відкриті «для підривного прочитання». Не тому, що він мав якусь спеціальну настанову позалітературного характеру, а тому, що саме такого значення набували всі скільки-небудь цікаві, з елементами незалежної думки, твори в атмосфері ідеологічної підконтрольності. У статтях про Олеса Гончара, Миколу Руденка, текстах про творчість Євгена Гуцала та інших українських авторів 1950–80-х рр. йдеться фактично про обмеженість можливостей талановитого письменника в межах навіть лібералізованої офіційної ідеології, яка дозволяє самопародіювання лише в другорядному і лише з санітарно-оздоровчою метою, а скепсис щодо корінних цінностей системи ще притамовується або компенсується примирливим комікуванням на периферії проблеми.

Спостерігаючи поважні інтелектуальні маневри Марка Павлишина, мимоволі застановляєшся над питанням: а чи

були в тогочасній українській літературі явища, які цілком відповідали уявленням його про довершений текст, непідлеглий понижуючим обставинам; задовольняли суму його критеріїв і давали беззастережний естетичний простір для операцій його інтерпретативної думки? Виявляється—були. Як виглядає, проза Валерія Шевчука стала для критика такою щасливою знахідкою. Тут він побачив і конгеніальну собі інтелектуальну потенцію, і смакову «співзвучність», і той рівень мистецької компетентності, який дає змогу говорити про твір «за загальними критичними критеріями», без знижок на підрадянські умови написання.

На змістовому й естетичному полі Шевчукової прози Марко Павлишин дістав можливість застосувати весь арсенал свого аналітичного інструментарію, випробувати різні прочитання (під оглядом зв'язку з естетикою реалізму, філософією романтизму, принципами сюрреалізму, елементами психоаналізу), що відповідає багатозначності, складності та концепційній незалежності творів Валерія Шевчука, насамперед його «Дому на горі».

Зрештою він оцінив прозу письменника і як розгорнуту переконливу аргументацію на користь українського «культурного відродження» в контексті глибокої історичної перспективи. Павлишин зосереджується на трьох головних складниках цієї аргументації: «нове узаконення середньовіччя та бароко як елементів української літературної традиції; відвоювання тієї зони естетичного почуття, яка межує з сакральним; і заснування нового літературного дискурсу, не детермінованого монополістичною ідеологією і не зорієнтованого на єдиний всесоюзний культурний центр».¹ Тут позначено справді найсуттєвіші напрямки напрути українського культурного відродження. Можна тільки додати, що всі ці три рівні аргументації «на користь культурного відродження» різними способами утверджували свою присутність в інтелектуально-мистецькій атмосфері України 1960–80-х років,

¹ Марко Павлишин, *Канон та іконостас* (Київ: Час, 1997), 144.

отже, Валерій Шевчук розгортав свою концепцію у певному (хай і вузькому) солідарному контексті, хоч і був одним із найкомпетентніших у своєму піонерському проекті.

Марко Павлишин не належить до тих літературознавців, які схильні відмовляти літературі у праві безпосередньо реагувати на актуальні явища життя, підлягати політичним імпульсам тощо. Власне, коли б він навіть визнавав ці догмати як теоретик,—як інтелектуальна і громадська особистість він не міг би бути байдужим до того, що діється в далекій Україні і як воно резонує в літературі. І його літературні виступи засвідчують глибокий інтерес, тривогу і співпереживання тих процесів, які відбила література, та долі самої літератури. Тому низка статей Марка Павлишина стосується саме взаємодії політичних і літературних процесів в Україні напередодні «перебудови», в часи «перебудови» та здобуття незалежності.

У багатьох своїх публікаціях він так чи так нав'язує до постмодернізму і зраджує свої симпатії до нього, та, зрештою, і виступає як його радісний адепт. Тим цікавіше було українському читачеві ознайомитися з його статтею «Українська культура з погляду постмодернізму», в якій він розгорнув спектр характеристик постмодернізму як філософії і методу, подавши його родовід і родові прикмети. Немалу втіху читачеві статей дослідника дають його артистичні операції з постмодерністським інструментарієм на матеріалі української літератури 90-х років. Найбільш докладно і виспеціалізовано вони розвинуті в статті про «Рекреації» Юрія Андруховича: це ідеальний об'єкт для Павлишина в постмодерністській іпостасі. У низці статей збірки читач відкрив для себе плідність і привабливість розумного застосування постмодерністського дискурсу навіть до явищ, які зросли на ґрунті, досить віддаленим від того, де він визрів і де йому привільно.

Постмодернізм для Марка Павлишина—не світозарна догма, не універсальне відмикало до всіх ангарів і підземель людського духу, а швидше комфортна робоча позиція, що дає можливість вільно, відповідно до матеріалу й потреби, оперувати «навивір» широким дослідницьким інструментарієм, надбаним культурологією і літературознавством. Власне,

постмодернізм у павлишинському розумінні, здається, і передбачає використання різних методик у певних межах, кожної у своїй компетенції, без абсолютизації жодної з них, натомість за умов взаємної корекції.

Певно ж, у постмодернізмі не народжуються, і Марко Павлишин прийшов до нього через опанування тих амбітних (універсальних, остаточних!) методологій, які розвинулися раніше і поступилися іншим, ще остаточнішим. Вони незримо стоять за немовби легкою вправністю автора. Вгадується і феноменологічна модель інтерпретації художніх творів, орієнтована на встановлення поліфонічної гармонії різних елементів замкнутої структури. Вгадується і дільтейвська герменевтика з гайдеггерівським нагромадженням «кіл витлумачення».

На структуралізм Марко Павлишин дивиться, здається, очима пост-структураліста; він залюбки вправляється у де-структуризації (це можна бачити, скажімо, на прикладі статей про «Листя землі» Дрозда або про химерні романи Гуцала та ін.). Однак ж формула Жана Піаже про структуру як триєдність цілісності, трансформації та саморегуляції, як і його визначення трьох головних особливостей систематизованих структур (неможливість звести до складових елементів, самовпорядкування, розгалуження на підсистеми)—це те, що так чи інакше присутнє в сучасних уявленнях про естетичні феномени. І таке розуміння структури, і основні принципи структуралізму як методу, що їх сформулював Леві-Строс (збирання й аналіз фактів та їх інвентаризація; встановлення зв'язку між ними, їх групування та виявлення корелятивних відношень між ними; вибудовування цілісної системи з установлених елементів) — усе це ввійшло в досвід інтерпретаційних практик, повз який критик не проходить без науки. Але, відповідно до своєї постмодерністської настроєності, він не генералізує ці підходи і не перенаголошує, а використовує (зокрема, оголення зв'язку внутрішніх рівнів твору) як одну з робочих технік. Водночас для нього характерне поєднання структурального синхронізму з діахронізмом історико-культурного методу.

У Марка Павлишина не раз зустрінемо обережно солідарні згадки про «нову критику», яка реалізувала тенденції іманентного розгляду літературного тексту. Ці згадки важко ідентифікувати з якоюсь конкретною школою широкої течії «нової критики», але можна припустити, що він не оминув концепції «глибинних» тематичних аналізів Гастона Башляра, ідей «нового читання» Ж.-П. Вебера та «тематично-інтуїтивістського» напрямку і «політематизму» Жоржа Пуле. Хоч загалом йому, здається, ближчі німецькі та англо-американські наукові школи; принаймні «кембріджсько-чиказький» метод «замкнутого прочитання» з його вимогою точного прочитання та індуктивного дослідження тексту, як і думка А. Річардса, що мистецтво є оцінкою буття, — ненаголошені аналогії цьому можна знайти в Павлишина, як і деякі аргументи на користь теорії контексту Ст. Пеппера.

А взагалі Павлишин безмежно далекий від типу теоретично замордованого критика, що неповоротно позбувся читацької невинності і безпосередності і не читає текст, а наводить на нього снайперський приціл чергового «методу» або спецприлади нічного бачення. Він насамперед щедрий і вдячний читач, його визначальне прагнення — «схопити» сутність таланту, найбільша винагорода йому — втіха від читання. А вже тоді вишукуються константи твору, проблеми зв'язуються в чіткі і строгі терміни, виношується стратегія інтерпретації і ніби сам собою народжується модус викладу, починає звучати оркестр прийомів критичного акту, в якому, однак, весь час бринять живі емоції читача. Марко Павлишин — добрий читач. І його самого цікаво читати. Це — лиш одна з багатьох його чеснот.

В особі цього дослідника маємо непересічну інтелектуальну величину, «зірку» україністики останніх кількох десятиліть, людину, від якої, діставши так багато, ще немало сподіваємося. Попри відстані й часові пояси, він реально присутній в українському часі та українському літературному житті і своїми працями, і своїми уроками, впливом на колег і на молодший гурт науковців.

PREFACE
Alessandro Achilli

In the short autobiography that he wrote for *Kanon ta ikonostas*, his 1997 Ukrainian-language collection of essays, Marko Pavlyshyn gives his readers a fascinating glimpse into his childhood, his years as an undergraduate at the University of Queensland, a research student at Monash University, and the first steps of his career as a junior scholar of Ukrainian studies.¹ Describing the establishment of Ukrainian Studies as an academic discipline at Monash University in 1983, Marko stresses how consciously, as a young lecturer, he had sought the recognition of his older and well-established colleagues in North America. In the context of a relatively small, but highly productive and impactful group of scholars, this meant producing several high-quality and innovative publications, well before these words and phrases became the habitual and perhaps abused mantras of university management.

Today, the reputation of Australian Ukrainian studies is to a great extent linked to Marko's very name and his outstanding contribution to the enrichment and enlargement of Ukrainian Studies as a truly global discipline. Moreover, some areas of Ukrainian Studies that have become particularly fruitful and stimulating in the two last decades, such as discussions around postcolonial versus anticolonial stances in post-Soviet Ukrainian culture, are indebted to Marko's intellectual curiosity and his responsiveness to the zeitgeist of the late 1980s and early 1990s. Despite its peripheral location, but also thanks to the peculiarities of its cultural environment, Australia has thus proven itself able to lead the conversation, opening up new spheres of endeavor and generating exciting ideas.

¹ See Marko Pavlyshyn, "Avtobiohrafiiia," in *Kanon ta ikonostas* (Kyiv: Chas, 1997), 28–42.

Конец ознакомительного фрагмента.

Приобрести книгу можно

в интернет-магазине

«Электронный универс»

e-Univers.ru